

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ ТА ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

бульвар Шевченка, 185, м. Черкаси, 18001, тел./факс: (0472) 37-33-66, факс (0472) 33-01-30
E-mail: 40270297@ck.gov.ua, сайт: www.culture.ck-oda.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 40270297

від _____ 20__ р. № _____

На № 7-13/VIII від 04.06.2021 р.

Черкаська обласна рада

Про стан виконання обласної
Комплексної програми розвитку
та функціонування української
мови в усіх сферах суспільного
життя Черкаської області
на 2021-2025 роки

На виконання обласної комплексної програми розвитку та функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя Черкаської області на 2021-2025 роки, затвердженої рішенням Черкаської обласної ради від 04.06.2021 № 7-13/VIII, надаємо інформацію відповідно до запропонованого додатку.

Додаток: на 26 арк. в 1 прим.

Начальник

Олександр ШАБАТИН

Людмила Товстопят 0934505082

**ЗАВДАННЯ ТА ЗАХОДИ КОМПЛЕКСНОЇ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УСІХ
СФЕРАХ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ
НА 2021-2025 РОКИ**

№п/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Заходи і проекти Програми	Термін виконання заходу	Відповідальні виконавці	Стан виконання у 2023 році
1	Моніторингові дослідження та контроль за розвитком і функціонуванням української мови				
1.1		Перевірка наявності необхідної, доступної інформації у закладах торгівлі, надавачах послуг громадськості про продукцію та види послуг державною мовою	Протягом 2021-2025	Райдержадміністрації, сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою), Головне управління Держприродспоживслужби в Черкаській області (за згодою)	Управлінням захисту прав споживачів та контролю за регульованими цінами Головного управління Держприродспоживслужби (далі – Управління) на виконання вимог пункту 2 Постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303) в 2023 році планові та позапланові заходи державного нагляду (контролю) не проводились. Основна увага приділялась розгляду звернень, заяв та скарг споживачів. За звітний період Управлінням 2 одержано 212 звернень щодо порушення законодавства про захист прав споживачів. Звернень, заяв від споживачів про порушення суб'єктами господарювання Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» не надходило. Сектором контролю за рекламою, дотриманням антипотонового законодавства

				та пробірного контролю Управління протягом року досліджено 256 рекламоносців. Порушення використання державної мови при розміщенні зовнішньої та внутрішньої реклами виявлено в 1 випадку, а саме інформація про знижки на товар викладена не державною мовою. Відповідно до частини 4 статті 27 Закону України «Про рекламу до суб'єкта господарювання застосовано штрафні санкції в сумі 625 грн
1.2	Поповнення фондів закладів освіти методичними посібниками й дидактичними матеріалами для вчителів (викладачів) української мови і літератури та інших дисциплін (з урахуванням запровадження «Нового українського правопису»)	Протягом 2021-2025	Управління освіти і науки Черкаської державної адміністрації, сільські, міські ради територіальних громад (за згодою)	У 2023 році фонди шкільних бібліотек поповнились художньою та довідковою літературою на 6671 примірник за державні кошти. У тому числі навчальними посібниками «Моя Черкащина». Методичні кабінети пілотних шкіл отримали посібники та довідкову літературу щодо особливостей нового правопису. У лютому 2023 року проведено п'ять методичних студій для учителів області та України з проблем «Підручник «Українська література. 6 клас» до модельної навчальної програми «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти та «Презентація хрестоматії з української літератури для учнів 6 класу за модельною навчальною програмою «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. Під час презентацій окреслено головні переваги обох видань та чому варто обрати саме підручник «Українська література. 6 клас».
1.3	Забезпечення дотримання закладами освіти усіх рівнів	Протягом 2021-2025	Управління освіти і науки Черкаської області	З метою забезпечення дотримання закладами освіти усіх рівнів провадження освітнього

			державної адміністрації, сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою)	процесу українською мовою 14 березня 2023 року за участі викладачів Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини було проведено обласний семінар-практикум для викладачів української мови та літератури закладів професійної (професійно-технічної) освіти (далі – ЗП(ПТ)О): «Формування ціннісного компонента на уроках української мови і літератури». 19 червня 2023 року пройшло засідання обласного методичного об'єднання викладачів освітньої галузі «Мови і літератури», участь у якому взяли 32 викладачі ЗП(ПТ)О. 22 вересня 2023 року для викладачів загальноосвітніх предметів освітньої галузі «Мови і літератури» ЗП(ПТ)О проведено засідання Школи молодого спеціаліста «Цифрові формати організації навчання». У результаті навчання пройшли 11 викладачів. Протягом вересня-жовтня 2023 року під час обласних засідань методичних об'єднань педагогічних працівників загальноосвітньої підготовки, професійної підготовки, позаурочної та виховної роботи ЗП(ПТ)О розглядалося питання застосування державної мови в освітньому процесі (стаття 21 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»), виховання у здобувачів освіти повагу до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей України (стаття 54 Закону України «Про освіту»). До обговорення цих питань було залучено 110
--	--	--	--	--

					педагогічних працівників. Разом з тим, у рамках Тижня української писемності та мови учасники освітнього процесу ЗП(ПТ)О долучилися до флешмобу #ЧИТАЙ UA. Зокрема, на соціальних сторінках закладів освіти було виставлено 61 відеоролик, на яких учасники флешмобу читають уривки із творів українських та зарубіжних авторів.
1.4		Виконання вимог нормативно-правових актів щодо функціонування державної мови під час проведення спортивно-масових та культурно-масових заходів у закладах освіти	Протягом 2021-2025 років	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою), заклади вищої та фахової передвищої освіти	У 2023 році учителі української мови та літератури у закладах освіти області розпочали реалізацію творчих проєктів з популяризації української мови «Сильна мова – успішна держава» та «Ладна українізація». Проводилися заходи до відзначення річниці народження українських письменників; Міжнародного Дня рідної мови, Міжнародного дня сім'ї, Дня української писемності та мови. Учні закладів освіти області успішно брали участь у IV Всеукраїнському відкритому марафоні з української мови, XXIII Всеукраїнському конкурсі учнівської творчості «Об'єднаймося ж, брати мої!», олімпіаді з української мови та літератури, захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН, конкурсі на написання есе «Війна за СВІЙ шлях», конкурсі есе та малюнків «Я маю право на життя», всеукраїнському конкурсі «Я – журналіст: розповідаю світові про незламність українців!» та інших, що орієнтовані на поширення українських традицій, культури, української мови.
1.5		Запровадження обласного мовленнєвої проєкту «Від	Протягом 2021-2025	Управління освіти і науки Черкаської обласної	Упродовж 2023 року працівники КНЗ «Черкаський обласний інститут

		грамотності до медіа культури» (сайт, тренінги, вебінари, практикуми)	років	державної адміністрації, сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою), заклади вищої та фахової передвищої освіти	післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради» організували заходи, що сприяють формуванню в дітей і дорослих мовленнєвої грамотності та медіакультури. У межах ініціативи «Примнож добро, красу і слово!» проведено члендж «Цитуй про мову» з нагоди Міжнародного дня рідної мови (21.02), конкурс «Мова у світликах» (08.04), онлайн-інтерактив «Нетикет і сучасні форми взаємодії закладу освіти і сім'ї» (22.09), онлайн-презентацію «Українська у фокусі» (26.10), флешмоб із написання Всеукраїнського радіодиктанту до Дня української писемності і мови «Я долучаюсь» (27.10), онлайн-майстерку «Моя українська – на всі сто!» (30.10), цикл гутірок «Українською буде так!» (листопад-грудень) Разом з тим, упродовж 2023 року працівниками КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради» був реалізований проєкт «Моя Черкащина»: 1. Створено робочу групу з учителів історії (у складі 12 осіб), яка розробила програму навчального курсу «Моя Черкащина» для учнів 7–11 класів закладів загальної середньої освіти Черкаської області. 2. Виданий навчально-методичний посібник для вчителів закладів загальної середньої освіти «Моя Черкащина» (історія рідного краю від найдавніших часів до сучасності) 3. Розроблений на основі посібника робочий зошит курсу за вибором «Моя Черкащина» для
--	--	---	-------	---	--

1.6		Аналіз стану мережі українознавчих, народознавчих, історичних об'єктів у закладах освіти області	Протягом 2021-2025 років	Управління освіти і науки, Черкаської обласної державної адміністрації	7 класу закладів загальної середньої освіти. 5. Створений сайт «Моя Черкащина», що наповнюється матеріалами про рідний край. 3 метою поглиблення знань про культурні традиції українського народу, творчість українських письменників, їхньої ролі в розвитку української літературної мови у закладах освіти області створено народознавчі, краєзнавчі музеї, літературні, військово-історичні та етнографічні кімнати, щорічно відбувається поновлення експонатів та поповнення матеріалів. Виконуються вимоги нормативно-правових актів щодо функціонування державної мови.
1.7		Інформування надавачів послуг та здійснення моніторингу щодо дотримання ними норм законодавства щодо використання державної мови в усіх сферах суспільного життя	Протягом 2021-2025 років	Департамент будівництва обласної державної адміністрації, Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою)	Послуги у сфері транспорту, поштового зв'язку та зовнішньої реклами в Черкаській області надаються державною мовою. У візуальній та звуковій інформації на автобусних станціях та залізничних вокзалах, поштових відділеннях Черкаської області використовуються виключно українська мова. Інформування споживачів для загального ознайомлення (оголошення, повідомлення, написи та інша публічно розміщена інформація) надавачами зазначених послуг в Черкаській області також здійснюється державною мовою.
1.8		Проведення роз'яснювальної роботи серед суб'єктів господарювання щодо дотримання норм неухильного Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, в межах повноважень, та на виконання Програми розвитку малого і середнього підприємництва Черкаської області на 2021 - 2025 роки, затвердженої рішенням обласної ради від 24.12.2020 № 4-4/VIII, протягом

					звітного періоду здійснював роз'яснювальну роботу серед суб'єктів господарювання щодо неухильного дотримання норм Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» в рамках проведення усіх заходів з підприємствами під час семінарів, круглих столів, робочих нарад. У 2023 році Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації організував і провів 11 заходів, участь в яких взяло 239 осіб.
2	Вільне володіння випускниками закладів освіти українською мовою				
2.1		Проведення в закладах освіти конкурсів творчо-пошукових і науково-дослідницьких робіт із української мови і літератури та інших видів мистецтва (образотворчого, кіно, фото тощо) на українську тематику	Протягом 2021-2025 років	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою)	Щорічно на місцевому та всеукраїнському рівнях проводяться Всеукраїнські конкурси учнівської творчості. У 2023 році у Всеукраїнському конкурсі учнівської творчості «Об'єднаймося ж, брати мої!» у номінаціях «Історія і державотворення», «Література» у IV етапі (наказ Міністерства освіти і науки України від 15.05.2023 №550) перемогу здобули два учасники області в номінаціях «Література» та «Історія і державотворення».
2.2		Проведення на місцевому та обласному рівнях Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика та Міжнародного мовно-літературного конкурсу	Протягом 2021-2025 років	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою)	Щорічно на місцевому та всеукраїнському рівнях проводяться Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика.

	учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка			У 2023 році у фінальному етапі ХІІІ Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.04.2023 №471) серед учнів 5-11 класів закладів загальної середньої освіти та студентів закладів вищої, фахової передвищої освіти перемогу вибороли 17 учнів, здобувши 3 перших, 5 других і 9 третіх місця. У заключному етапі ХХІІІ Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика, який було проведено у дистанційному форматі, із Черкащини взяли участь 35 учасників. Серед учнів 3-11 класів закладів загальної середньої освіти перемогу вибороли 2 других місця.
2.3	Проведення науково-практичних конференцій, семінарів із питань підвищення якості викладання державною мовою в закладах освіти	Протягом 2021-2025 років	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою), заклади вищої та фахової передвищої освіти	Упродовж 2023 року вчителі української мови та літератури області презентували досвід роботи у п'ятих 6-х класах у ході обласного методичного інтенсиву «Мовно-літературна освітня галузь: парадигма навчання на компетентностях», підготували контент для Всеукраїнської онлайн-школи педагогічної майстерні «Педагогічний меседж вчителя НУШ: пілотування предметів мовно-літературної галузі». У травні 2023 року вчителі-філологи Золотоніської ТГ були запрошені, як експерти магістрального міні-EdCamp Yuzhne «Якісна НУШ = успішна громада», відвідали захід у м. Южному Одеської області та поділилися досвідом на тему «Діяльнісний підхід: розминки від практикуючих учителів НУШ. Базова школа. Майстерка». Методисти лабораторії

					гуманітарних дисциплін КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради» активно долучаються до проведення Всеукраїнських науково-практичних конференцій з мови, зокрема взяли участь у міжнародних конференціях «Актуальні проблеми лінгводидактики», «Лінгвалізація світу», «Лінгвофілософський підхід до мови: основні напрями і парадигми» із матеріалами щодо основних аспектів розвитку комунікативних умінь на уроках української мови. Працівники кафедри дошкільної освіти та професійного розвитку педагогів організували й провели I Всеукраїнську науково-практичну онлайн-конференцію «Професійний розвиток педагога в контексті викликів сьогодення» (19.04) та виступили з науковими доповідями, у яких окреслили питання підвищення якості викладання державною мовою в закладах освіти (зокрема з теми «Ефективні форми взаємодії закладу освіти і сім'ї»).
2.4		Проведення на курсах підвищення кваліфікації заходів, спрямованих на поглиблення знань із української мови	Протягом 2021-2025 років	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою)	У 2023 році головним завданням учителів української мови та літератури, зарубіжної літератури, була робота з художнім текстом, що передбачала дослідницьку діяльність (аналіз тексту, зіставлення творів художньої літератури і виявлення в них загальних і своєрідних рис); пошукову діяльність (самостійний пошук відповіді на проблемні питання, коментування художнього твору, встановлення асоціативних зв'язків із творами інших видів мистецтва); продуктивну творчу

					діяльність (усне словесне малювання, вигадкування різних жанрів, виразне читання художніх текстів, інсценування твору, складання кіносценарію); рецептивна діяльність (читання і повноцінне сприйняття художнього тексту), проведення подійних дискусій (у дистанційному форматі). Доступ до нової інформації стосовно нових наукових та педагогічних технологій, можливість професійної комунікації, розширення кола спілкування, а також реальна можливість практично реалізовувати свій творчий потенціал істотно впливають на процес особистісного та професійного зростання вчителя. Щорічно для учителів української мови, які викладають у класах із навчанням мовами національних меншин, організовано та проведено курси на загальних засадах, у навчальних планах яких було розширено зміст модулів з української мови і літератури та проведено майстер-класи: «Стилістика української мови», «Народознавство», «Етнографія та фольклор України»; квест «Український народний календар». Для слухачів курсів підвищення кваліфікації учителів української мови і літератури проведено практичні заняття, у ході яких окреслено вимоги до професійних знань фахівців щодо володіння методикою викладання української мови як державної. Навчальні плани курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників містять обов'язковий модуль «Ділова українська мова»
--	--	--	--	--	---

2.5	Проведення 9 листопада, у День української писемності і мови, заходу «Диктант національної єдності»	Протягом 2021-2025 років	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, сільські, міські ради територіальних громад (за згодою)	та «Новий український правопис», «Література рідного краю». У 2023 році працівники КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради» до Дня української писемності і мови підготували аудіоролики «Мовні хвилинки» для пасажирів громадського транспорту (тролейбусів) м. Черкаси (27.10–12.11), провели онлайн-марафон «Примнож добро, красу і слово!» (жовтень-грудень) (куратори: Людмила Юценко, доцент кафедри дошкільної освіти та професійного розвитку педагогів; Наталія Лобенко, методист лабораторії-центру зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти), організували флешмоб «Я долучаюсь» (написання Всеукраїнського радіодиктанту) (27.10).
2.6	Проведення практичного інтенсиву для учнів і педагогів «Мовленнєва грамотність як індикатор успішного випускника закладу освіти»	Протягом 2021-2025 років	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, сільські, міські ради територіальних громад (за згодою)	У 2023 році працівники КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради» організували онлайн-майстерку для учнів і педагогів «Моя українська – на всі сто!», у межах якої провели практичний інтенсив «Мовленнєва грамотність як індикатор успішного випускника закладу освіти» (30.10) (куратори: Людмила Юценко, доцент кафедри дошкільної освіти та професійного розвитку педагогів; Наталія Лобенко, методист лабораторії-центру зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти).
2.7	Проведення конференц-активу	Протягом	Управління освіти і науки	У межах проекту «Примнож добро, красу і

		для учнів і педагогів "Мовленнєва грамотність у міжособистісній комунікації"	2021-2025 років	Черкаської державної адміністрації, сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою)	слово!», націленого на популяризацію й розвиток української мови та зміцнення її державного статусу, 10.03.2023 проведено онлайн-конференц-актив для учнів і педагогів «Мовленнєва грамотність у міжособистісній комунікації». До заходу долучилися науково-педагогічні, педагогічні працівники ЗВО, ШПО, ЗЗСО, ЗПО, а також учні ЗЗСО Черкаської області та інших областей України (Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Одеської), зокрема внутрішньо переміщені особи й переміщені особи, які перебувають за кордоном (Австрія, Польща, Румунія, Словаччина, Чехія, США).
2.8		Популяризація творчості письменників рідного краю у закладах освіти області	Протягом 2021-2025 років	Управління освіти і науки Черкаської державної адміністрації, сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою)	Із метою поширення української культури в усіх її проявах, рідної мови, формування цілісного національного інформаційно-культурного простору учителями-словесниками української мови і літератури створено відеоролики, відеофільми про творчість письменників рідного краю (Володимира Ткаченка, Катерини Вербівської, Олександра Ткаченка, Ольги Месеврі, Валентини Коваленко, Сергія Носаня) та розміщено їх на сайті «Черкаського освітянського порталу».
2.9		Організація безкоштовних курсів, розмовних клубів, навчальних проєктів із української мови для мешканців області та внутрішньо переміщених осіб	Протягом 2022-2025 років	Управління освіти і науки Черкаської державної адміністрації, територіальні охорони спадщини області адміністрації, сільські,	Пропагуванню грамотності, підтримки та розвитку державної мови, вихованню високої мовної культури української мови і літератури сприяють безкоштовні курси за вибором, факультативи та гуртки для здобувачів освіти закладів освіти області та доступні при закладах освіти курси для бажаючих мешканців.

					селищні, міські ради територіальних громад (за згодою).	В 48 публічних бібліотеках територіальних громад області функціонують курси, клуби, гуртки з вивчення та удосконалення української мови.
3	Домінування української мови в інформаційном середовищі					
3.1		Сприяння поширенню тематичних матеріалів, здійснення інформаційного супроводу щодо проведених заходів тощо на офіційному вебсайті Черкаської обласної державної адміністрації, у соціальних мережах і засобах масової інформації області	Протягом 2021-2025 років	Управління культури та охорони спадщини обласної адміністрації	Формат роботи місцевих ЗМІ орієнтований на підготовки та написання матеріалів українською мовою. На офіційному веб-сайті Черкаської обласної державної адміністрації, у соціальних мережах розміщено матеріали відповідної тематики, зокрема: «Укрпошта запускає нову ініціативу до Дня української писемності та мови», «До Дня української писемності та мови МКІП презентувало Держпрограму розвитку й поширення української мови», «Школярі з Черкащини переможно виступили на Всеукраїнській учнівській олімпіаді з української мови і літератури», «Усіх охочих запрошують на курс з української мови» та інші.	
3.2		Збільшення на обласних телеканалах частки програм щодо правил застосування української мови, біографічних нарисів з історії краю та його видатних постатей	Протягом 2021-2025 років	Управління культури та охорони спадщини обласної адміністрації, міські ради територіальних громад (за згодою)	Телерадіокомпанії області дотримуються встановлених квот використання української мови в телерадіоєфірі. На обласних телеканалах наявні програми щодо правил застосування української мови, біографічних та документальних нарисів з історії краю та його видатних постатей.	

3.3	Підтримка громадських ініціатив спрямованих на поширення та популяризацію української мови	Протягом 2021-2025 років	Управління культури та охорони спадщини обласної адміністрації, сільські, міські ради територіальних громад (за згодою)	Здійснюється постійна підтримка громадських ініціатив спрямованих на поширення та популяризацію української мови.
3.4	Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення щодо важливості, престижності вживання української мови в публічній та приватній сферах	Протягом 2021-2025 років	Управління культури та охорони спадщини обласної адміністрації	Місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, освітніми та культурними закладами проводяться відповідна робота щодо важливості, престижності вживання української мови в публічній та приватній сферах, зокрема, використовують державну мову в роботі, виступах, інтерв'ю тощо для ЗМІ, інформаційного наповнення власних веб-сайтів, сторінок у соціальних мережах.
3.5	Проведення кампанії популяризації української мови серед дітей та молоді як невід'ємної частини національно-патріотичного виховання	Протягом 2021-2025 років	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної адміністрації, Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної адміністрації	Упродовж звітного періоду з метою популяризації української мови серед дітей та молоді як невід'ємної частини національно-патріотичного виховання Управлінням у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації (далі – Управління) організовано та проведено наступні заходи: з 14 по 17 липня 2023 року фестивалі спрямований на патріотичне виховання молоді «Холодний Яр – фестиваль нескореної нації». Гасло цьогорічного фестивалю – «Відродження Нескорених», тому в програмі фестивалю відбулися зустрічі з реабілітологами, психологами, гештальт-терапевтами. Представники Українського ветеранського фонду поділилися досвідом, як

					ветеранам розпочати власний бізнес. Реалізація даного заходу сприяла активному залученню молоді до національно-патріотичного виховання, формуванню ціннісних орієнтирів і громадянської свідомості, збільшенню чисельності молоді, яка пишається своїм українським походженням, громадянством та готова до виконання обов'язку по захисту незалежності та територіальної цілісності України. Під час проведення заходу у молодого покоління утвердилася національно-патріотична свідомість та цінності, які несе традиційна українська культура, мова та мистецтво. Участь у заході взяли 4 100 осіб; з 25 по 28 серпня 2023 року спільно з Черкаським обласним молодіжним ресурсним центром проведено фестиваль, спрямований на патріотичне виховання молоді та популяризацію краю Тараса Шевченка «She.Fest» в с.Моринці Звенигородського району. У результаті проведених заходів на фестивалі молодь пізнала життя та творчість Тараса Шевченка, покращила знання української мови, взяла участь в гутірках, дискусіях, тематичних обговореннях, що в першу чергу сприяє розширенню кругозору та підвищенню інтелектуального рівня молоді. Участь у заході взяло 2 000 осіб. З 03 по 04 листопада 2023 року реалізовано проєкт „Єднаймося“. У межах заходу, з метою популяризації та збереження культурної спадщини, учасники прикрасили майстерню Черкаського вищого професійного училища
--	--	--	--	--	--

					будівельних технологій та паркан комунального підприємства «Черкасиводоканал» патріотичними рядками з віршів українських письменників. Також Черкаський обласний молодіжний ресурсний центр щоп'ятниці проводить онлайн-вікторину з вивчення української мови та правопису «Вчимо мову». Протягом 2023 року участь у зазначеній вікторині взяло близько 16 тис. учасників.
3.7		Забезпечення подання інформаційно-орієнтаційної системи населених пунктів та територій, туристичних об'єктів та готелів (вуличні вказівники, адресні покажчики, дорожні знаки, інформаційні табло) українською мовою	Протягом 2021-2025 років	Сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою)	На об'єктах інформаційно-орієнтаційної системи населених пунктів громад та територій, туристичних об'єктах та готелях (вуличні вказівники, адресні покажчики, дорожні знаки, інформаційні табло) інформація розміщується виключно українською мовою.
3.8		Збільшення обсягу та поширення в Інтернет-мережі інформаційно-довідкового, промоційного контенту про область українською мовою	Протягом 2021-2025 років	Департамент розвитку обласної адміністрації	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації на постійній основі наповнює українськомовним інформаційно-довідковим та промоційним контентом про область офіційні сторінки в соціальних ресурсах - Телеграм: «Doing business now» https://cutt.ly/ClazTW3 , Фейсбук: «Департамент регіонального розвитку Черкаської ОДА» - https://www.facebook.com/dtr.ck.gov.ua , «Платформа для бізнесу в Черкаській області» - https://cutt.ly/elajNKN , «Черкащина Туристична» - https://cutt.ly/4lakEOK , «Invest in Cherkasy Region» - https://cutt.ly/RlakF4O ,

					сайт «Invest in Cherkasy Region» – https://investincherkasyregion.gov.ua/ Instagram: «tourismincherkasyregion» – https://cutt.ly/Vlak5AB . Окрім того, Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації спільно з ІТ -компанією «Everlabs» модернізували мобільний туристичний додаток «Подорожуй Черкащиною»/ «Visit Cherkasy Region», завантажити додаток можна через Google Play чи App Store для платформ iOS – https://cutt.ly/if8hGFY для Android – https://cutt.ly/4f8hKnj . У додатку інформація про об'єкт чи локацію викладена українською та англійською мовами.
4	Формування цілісного інформаційно-культурного простору				
4.1	Надання підтримки та створення умов для виробництва, поширення, збереження культурного продукту виконаного українською мовою	Протягом 2021-2025 років	Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації, сільські, міські ради територіальних громад (за згодою)	Закладами культури області надається постійна підтримка та створюються необхідні умови для виробництва, поширення, збереження культурного продукту, виконаного українською мовою. Закладами культури протягом 2023 року проведено: КВІЗ «В океані рідної мови», онлайн години рідної мови «З рідною мовою ми – українці!», «Українська мова – генетичний код української нації», поетичний флешмоб національної єдності до Дня української писемності та мови «Мова єднання», арт-терапевтичні та психологічні	

					заняття «Малюємо Україну» за участі волонтерів, письменників, митців, творчої молоді, театралізований концерт «Не стій вербо» за участі Черкаського академічного заслуженого українського народного хору та тріо «Аріана» та ін.
4.2		Розробка українськомовних продуктів – сценаріїв державних свят, історичних дат та свят народно-обрядового спрямування для використання закладами культури	Протягом 2021-2025 років	Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації, райдержадміністрації, сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою)	Сценарії заходів до державних свят, історичних дат та свят народно-обрядового спрямування складено української мовою відповідно до вимог нормативно-правових актів щодо функціонування державної мови, основні з них: урочисті заходи до Дня Соборності України, заходи з нагоди вшанувань пам'яті Героїв Небесної Сотні та подвигу учасників Революції гідності, заходи з нагоди річниці від дня народження Тараса Григоровича Шевченка, заходи з нагоди Дня пам'яті та примирення, заходи з нагоди Дня Конституції України та інших.
4.3		Постановки академічними та аматорськими театрами українськомовних спектаклів за творами українських або зарубіжних авторів	Протягом 2021-2025 років	Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації, сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою)	Комунальний заклад «Черкаський академічний обласний український музично-драматичний театр імені Тараса Шевченка» Черкаської обласної ради в своєму діючому репертуарі має 31 дорослу виставу. З них: 9 вистав – українська класика, 9 вистав – сучасна українська драматургія, 11 вистав – зарубіжна сучасна драматургія, 2 вистави – зарубіжна класика. А також 18 дитячих вистав. З них: 3 вистави – українська класика, 10 вистав – сучасна українська драматургія, 5 вистав – зарубіжна драматургія. Черкаський академічний театр ляльок має у своєму репертуарі близько тридцяти вистав, це вистави за творами як українських так і

				зарубіжних авторів. Репертуар Черкаського академічного театру ляльок складається з вистав авторами яких є Олександр Кузьмин, Михайло Супонін та Семен Коган, Сергій Єфремов, Анна Пилипенко, Кім Мешков. Усі вистави зарубіжних авторів перекладені професійними українськими авторами та режисерами, з максимальним використанням українського колориту та національних традицій.
4.4	Проведення в закладах культури просвітницьких заходів, спрямованих на популяризацію української мови, культури та історії України	Протягом 2021-2025 років	Сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою); Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської державної адміністрації.	З метою популяризації української мови, культури, народних звичаїв та обрядів проводяться щорічні обласні культурно-мистецькі заходи: літературно-мистецькі вечори, присвячені пам'яті поета В. Симоненка, конкурси читців «Тарасова вершина» з нагоди вшанування пам'яті Т.Г. Шевченка, фестивалі театрального мистецтва, фольклорні свята: «З глибин народних», «Народ мій є...», молодіжний мистецько-просвітницький фест «Шевченко-фольк» міжнародний мистецько-екологічний фестиваль української естрадної пісні «Мости над Россю», «Тарасові джерела», «Джерело надії», онлайн флешмоб «Справжній Шевченко: невідоме про українського генія», вулична акція «Почитай мені... Симоненка», історичний хронограф «І сили всі Вітчизні присвятити», літературна година «Стою на землі черкаській» та ін.

4.5	Проведення залученням літературів виготовлення їхніми заходів із молодих області та матеріалів з їхніми напрацюваннями	Протягом 2021-2025 років	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою)	Упродовж звітного періоду Управлінням організовано та проведено наступні заходи: - з 04 вересня по 04 листопада 2023 року реалізація конкурсних проєктів, розроблених інститутами громадянського суспільства та ініціативними групами: проєкт «Клич калини». (Протягом двох місяців було презентовано та розповсюджено збірники творів обдарованої молоді «Клич калини» в бібліотеках та навчальних закладах Черкащини). Учасники мали змогу поділитися власною творчістю, обмінятися досвідом та ідеями, внести свій вклад у розвиток української культури. Участь у проєкті взяли близько 200 молодих людей з Черкащини; - з 10 жовтня по 03 листопада 2023 року - інформаційна акція з популяризації історії Черкащини «Путівник юного патріота». Словник демонструє матеріали із історії, культури та мистецтва Черкаського краю. У форматі словника подані найважливіші природні та рукотворні об'єкти Черкащини. Крім довідкового матеріалу видання містить ілюстрації, фотографії, навчально-дидактичні завдання для компетентнісного розвитку здобувачів початкової освіти.
4.6	Проведення мистецьких, читальних літературно-конференцій, виставок майстрів народної творчості присвячених 160-й річниці перепоховання Т. Г. Шевченка	Протягом 2021 року	Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації, міська рада, сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою)	Виконано в 2021 році

				згодою)	
4.7	Проведення фестивалю творчості людей з обмеженими можливостями «Дніпровські хвилі»	Протягом 2021-2025 років	Канівська міська рада, сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою)	Враховуючи безпекові умови та пріоритетність видатків в період воєнного стану у 2023 році захід не впроваджувався.	
4.8	Проведення Канівського міжнародного кінофестивалю імені Ю.Ілленка	Протягом 2021-2025 років	Канівська міська рада, сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою)	Враховуючи безпекові умови та пріоритетність видатків в період воєнного стану у 2023 році захід не впроваджувався.	
4.9	Розміщення на веб-ресурсах архівних документів та матеріалів про культурну спадщину Українського народу та історії становлення держави	Протягом 2021-2025 років	Державний архів Черкаської області	У 2023 р. на офіційній сторінці у мережі Facebook постійно напередодні пам'ятних та знаменних дат, публікувалися документи, що зберігаються в держархіві області, присвячені історії становлення держави та матеріали про культурну спадщину Українського народу. На офіційному вебсайті держархіву області розміщено постійно діючі онлайн виставки «До Дня Соборності України», «Тернистий шлях становлення української державності», «Директорія УНР на Черкащині» та інші.	
4.10	Експонування виставок архівних документів з історії українського державотворення, етапів боротьби за відновлення державності	Протягом 2021-2025 років	Державний архів Черкаської області, КЗ «Черкаський обласний краєзнавчий музей» Черкаської обласної ради	У 2023 р. під час проходження архівної практики студентам ЧДТУ та ЧНУ ім. Богдана Хмельницького в читальному залі держархіву області було представлено виставки архівних документів з історії українського державотворення, етапів боротьби за відновлення державності: «До Дня Незалежності України», «Видатні персоналії Черкащини», «Холодноярська республіка». На офіційному вебсайті держархіву області 29.09.2023 розміщено онлайн виставку «Комплекс документів та речей, пов'язаних з подіями Української революції 1917-1921 рр. на території	

				Проведення просвітницьких (тематичних мовознавчих виховних заходів, пов'язаних із українською мовою і культурою обрядами, спрямованих на популяризацію української мови, дотримання мовних норм під час спілкування в центрах психологічної реабілітації дітей та у стаціонарних закладах/установах соціального захисту населення області	Протягом 2021-2025 років	Служба у справах дітей Черкаської обласної державної адміністрації, Департамент соціального захисту населення Черкаської обласної державної адміністрації, КЗ «Черкаський обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей Черкаської обласної ради», КЗ «Обласний міжрегіональний центр соціально-психологічної реабілітації дітей у м. Умані» Черкаської обласної ради (далі – Центри) сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою)	Чигиринщини» (з фондів Державного архіву Черкаської області та Національного історико-культурного заповідника «Чигирин»). З метою виховання у дітей любові та поваги до рідного слова, популяризації української мови та культури, дотримання мовних норм під час спілкування, серед вихованців Черкаського та Уманського обласних центрів соціально-психологічної реабілітації дітей, закладів соціального захисту дітей, забезпечено проведення тематичних конкурсів, мовознавчих вікторин, виховних заходів, пов'язаних із українською мовою і культурою (звичаями, обрядами, побутом). Постійно проводяться тематичні різнопланові заходи, зокрема етнографічні вікторини, бесіди «Різдвяні звичаї мого народу», «Українські вечорниці», народознавчі хвилини «Без верби і калини – нема України, як без любові немає життя», «Вишиванка – символ України», свято української хустки, майстер клас «Етикет спілкування», перегляди фільму та діалогу «Від папірсу до сучасного книгодрукування», літературний ігроленд «І лине над землею святе слово Кобзаря», години спілкування «Говоримо українською – вона єднає народ». Цьогоріч в умовах воєнного стану, коли громадяни нашої держави відстоюють свої конституційні права, вихованці Черкаського та Уманського центрів з нагоди відзначення 27-ї річниці Конституції України активно долучились до проведення патріотичного заходу «Конституція – оберіг держави». Діти
--	--	--	--	--	---------------------------------	--	--

					підготували змістовні презентації, присвячені історії прийняття основного Закону держави, у формі квест-гри відповіли на цікаві питання вікторини, висловили своє бачення основних положень документу. Родзинкою урочистостей для дітей Уманського центру стало проведення свята «Хай у серці кожної дитини живе любов до України» та флешмобу «Слава і воля Україні». З нагоди Дня Державного прапора України та Дня Незалежності України у закладах для дітей проведено: конкурс малюнку «Я славлю свою Україну», «Прапор України робимо разом», години спілкування «У нашого прапора барви чудові», «Історія української державності», відеолекторій «Символ боротьби за право вільно жити», марафон ерудитів «Гроно цікавинок про Україну», спортивні змагання «Козацькі забави», патріотичний флешмоб «Держави славна назва – Україна», «Прапор єднання», «Чарівна краса вишиванки». До Дня української писемності та мови для вихованців Центрів проведено тижень знань української мови «У мові – чари барвінків, аж сяють барви веселкові», віртуальна подорож «Там, де живе рідна мова, живе український народ», квест «Збережемо наш скарб – українську мову», «Мова – ДНК нації», конкурси на кращого читця-декламатора «Українська мова в моєму серці», «Одна вона у нас така – уся співуча і дзвінка». В центрах соціально-психологічної реабілітації дітей та у стаціонарних закладах/установах соціального захисту населення області фахівцями при
--	--	--	--	--	---

					виконанні своїх обов'язків дотримуються мовні норми. Під час проведення культурно-просвітницьких заходів в цих закладах популяризується українська мова, народні звичаї, традиції тощо.
4.12		Проведення книжкових фестивалів	Протягом 2021-2025 років	Сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою), Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації	Враховуючи безпекові умови та пріоритетність видатків в період воєнного стану у 2023 році захід не впроваджувався.
4.13		Сприяння забезпеченню демонстрації фільмів у кінотеатрах та пристосованих кінозалах українською мовою, проведення кінофестивалів.	Протягом 2022-2025 років	Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації, сільські, міські ради територіальних громад (за згодою)	У межах Національного туру «Кіно заради Перемоги!» в області було продемонстровано 8 найменувань фільмів українською мовою. Усі продемонстровані стрічки створені за державної підтримки: «Атлантида» режисера Валентина Васяновича, «Пекельна Хоругва, або Козацьке Різдво» режисера Михайла Кострова, «Памфір» режисера Дмитра Сухолиткий-Собчука, «Довбуш» режисера Олеся Саніна, «Кіборги» режисера Ахтема Сеїтаблаєва, «Коза Ностра. Мама їде» режисера Джованні Дота, «Викрадена наречена» режисер Олег Маламуж; «Мавка. Лісова пісня» режисерів Александра Рубана, Олега Маламужа та ін.
5	Зміцнення статусу української мови як державної				

5.1	Забезпечення підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб органів самоврядування в частині володіння українською мовою у рамках професійних (сертифікатних) програм, спеціальних короткострокових програм та загальної короткострокової програми «Державна мова»	Протягом 2021-2025 років	Черкаський регіональний центр кваліфікації	Планом-графіком підвищення кваліфікації на 2023 рік були передбачені загальні короткострокові тематичні програми «Удосконалення рівня володіння державною мовою» для державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, а навчальний модуль «Удосконалення рівня володіння державною мовою» включений до загальних професійних (сертифікатних) програм підвищення кваліфікації. У межах професійного навчання рівень володіння державною мовою у 4 кварталі 2023 року удосконалили 173 публічні службовці, усього у 2023 році – 837 державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. Інформація про хід навчальних заходів, що проводяться в Центрі, висвітлюється на сайті та сторінці Центру у Фейсбук.
5.2	Неухильне використання мови при проведенні конкурсів щодо вступу на державну службу	Протягом 2021-2025 років	Структурні підрозділи обласної державної адміністрації, райдержадміністрації, сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою)	У період дії воєнного стану передбачено спрощену процедуру вступу на посади державної служби та посади в органах місцевого самоврядування. Разом з тим усі вимоги щодо неухильного використання української мови при проведенні конкурсів щодо вступу на державну службу дотримуються.
5.3	Здійснення постійного контролю за використанням української мови державними службовцями в усній та письмій формі (в т.ч офіційних інтернет-ресурсах) офіційно-ділового стилю	Протягом 2021-2025 років	Структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, сільські, селищні, міські ради територіальних громад (за згодою)	Постійного здійснюється контроль за використанням української мови державними службовцями в усній та письмій формі (в т.ч офіційних інтернет-ресурсах) офіційно-ділового стилю спілкування.

	спілкування		Протягом 2021-2025 років	Виконавці – регіональний підвищення Департамент розвитку обласної адміністрації	В 48 публічних бібліотеках територіальних громад області функціонують курси, клуби, гуртки з вивчення та удосконалення української мови. Вони допомагають опанувати правопис, вивчити лексику та правила вимови.
5.4	Розробка та впровадження для вільного доступу онлайн курсів вивчення, покращення рівня знань з української мови, розробка відповідного мобільного додатку				